

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

556

Vragen van het lid **Groothuizen** (D66) aan de Minister en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het bericht «Exclusive: Cyprus sold passports to criminals and fugitives»* (ingezonden 16 september 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Broekers-Knol** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken (ontvangen 26 oktober 2020). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 267.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Exclusive: Cyprus sold passports to criminals and fugitives»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Erkent u dat de regeling die het mogelijk maakt om Europese paspoorten en visa te kopen in ruil voor investeringen, ook wel «gouden paspoorten» genoemd, criminaliteit en andere onpure types aantrekt en hen faciliteert bij het wegsluizen van grote sommen geld en vermogensbestanddelen, en bovendien politici kwetsbaarder maakt voor corruptie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

De mogelijkheid om een paspoort te verkrijgen op basis van een investering kan criminaliteit in de hand werken indien er onvoldoende checks zijn op gevaar voor openbare orde en nationale veiligheid en een *due diligence* onderzoek niet zorgvuldig genoeg wordt uitgevoerd.

¹ <https://www.aljazeera.com/news/2020/08/exclusive-cyprus-sold-passports-criminals-fugitives-200818112722072.html>; <https://www.aljazeera.com/news/2020/08/exclusive-cyprus-sold-passports-politically-exposed-persons-200823204320183.html>

Vraag 3, 4

Deelt u de mening dat deze regeling, vanwege bovengenoemde problematiek, afgeschaft dient te worden? Zo nee, waarom niet, gelet op het feit dat u eerder heeft aangegeven deze praktijken «een onwenselijke handelwijze van EU-lidstaten» te vinden?²

Indien afschaffing op dit moment nog niet mogelijk blijkt, wat vindt u dan van de suggestie om de *due diligence* die wordt uitgevoerd voordat iemand in aanmerking komt voor een gouden paspoort, volledig over te dragen aan een onafhankelijke partij zoals Europol, gelet op het feit dat zij onafhankelijk zijn en niet zoals, bijvoorbeeld politici in bepaalde lidstaten, een belang hebben bij de investeringen die gepaard gaan met deze gouden paspoorten?

Antwoord 3, 4

Het kabinet acht het zogenoemd verkopen van paspoorten, waardoor een derdelander ook het EU-burgerschap kan verkrijgen, een onwenselijke wijze van naturalisatie. Evenwel bepaalt elke lidstaat zelf, op grond van internationaal recht en met inachtneming van de daarin gegeven beperkingen, op basis van zijn eigen wetgeving wie zijn onderdanen zijn. Mochten bepalingen van het EU-recht niet in acht worden genomen, dan is het primair de Europese Commissie die de taak heeft om hier jegens lidstaten handelend op te treden. Cyprus heeft op 12 oktober jl. bekend gemaakt dat zij naar aanleiding van de Al Jazeera publicatie heeft besloten om de »gouden paspoort regeling« per 1 november a.s. af te schaffen en de resultaten van een door de Cypriotische Procureur Generaal ingesteld onderzoek omtrent het investeringsprogramma af te wachten voordat zij een besluit neemt over een eventuele, dan wel in opzet gewijzigde, voortzetting. Tevens is er een politieonderzoek gestart naar de paspoortuitgiftes die als problematisch zijn aangemerkt.

De Maltese overheid geeft aan dat zij bij de aanvraag voor een Maltees paspoort een uitgebreide *due diligence* toets uitvoert, onder meer bestaande uit het checken van Interpol en Europol data. Aanvullend voor niet-EU burgers wordt de standaard Schengentoetsing (check op onder meer EURODAC) uitgevoerd en wordt nagegaan of het *politically exposed persons* betreft dan wel of zij op een internationale sanctielijst voorkomen. Verder wordt onderzoek gedaan in het land van herkomst naar de achtergronden van de betreffende investeerder en gezinsleden, wat kan bestaan uit interviews met personen die de betrokkenen kennen.

Vraag 5

Hoe effectief beoordeelt u uw inzet enerzijds op «versterken van internationale samenwerkingen (...) met landen zoals Malta en Cyprus» op het gebied van afpakken van misdaadgeld, als anderzijds dergelijke gouden paspoortregelingen in stand worden gehouden, waarmee het wegsluizen van misdaadgeld juist wordt gefaciliteerd en deelt u de mening dat dit als het ware dweilen met de kraan open is? Zo nee, waarom niet?³

Antwoord 5

Cyprus heeft op 12 oktober jl. bekend gemaakt dat zij haar paspoortregeling per 1 november a.s. afschaft en de resultaten van een onderzoek omtrent het investeringsprogramma afwacht voordat zij een besluit neemt over een eventuele, dan wel in opzet gewijzigde, voortzetting.

Het nieuwe Maltese Individuele Investeringsprogramma (IIP), dat per 1 oktober van kracht is gegaan, heeft strengere voorwaarden voor verwerving van een paspoort dan voorheen en een strikter controlebeleid op herkomst van geld en eventuele witwaspraktijken. De uitvoeringspartner van het IIP is gewijzigd en er zal strikter op de betrokkenheid van Maltese bemiddelaars worden toegezien.

² Kamerstuk 29 911, nr. 270

³ Kamerstuk 31 477, nr. 50

Vraag 6

Deelt u de mening dat ondanks dat het verlenen van de nationaliteit een bevoegdheid van EU-lidstaten moet blijven, dit niet betekent dat er geen Europese afspraken gemaakt kunnen worden over het afschaffen van onwenselijke regelingen die criminaliteit in de hand werken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Ik deel uw mening met de kanttekening dat in deze situatie alle betrokken EU-lidstaten met de genoemde Europese afspraken moeten instemmen.

Vraag 7

Ziet u gronden op basis waarvan een inbreukprocedure gestart kan worden tegen EU-lidstaten zoals Malta en Cyprus naar aanleiding van hun rol in de gouden paspoorten-handel? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7

Het is primair aan de Commissie om – als hoeder van het EU-recht – te bepalen of er gronden zijn om een inbreukprocedure te starten.

Vraag 8

Liggen er al conclusies van de expertgroep die de Europese Commissie vorig jaar heeft ingesteld om de regeling rondom gouden paspoorten te onderzoeken? Zo ja, wat is uw reactie op die conclusies?

Antwoord 8

Vanwege de covid-19 crisis is de expertgroep niet meer bijeengekomen en zijn er nog geen conclusies.

Vraag 9

Heeft u inmiddels een besluit genomen over het afschaffen van de Nederlandse regeling voor gouden paspoorten, de toelatingsregeling voor buitenlandse investeerders, aangezien u eerder aangaf dat als na een jaar (peildatum juni 2019) zou blijken dat de regeling niet effectief is, deze wordt afgeschaft? Zo ja, wat betekent dit voor deze regeling?⁴

Antwoord 9

In de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Groothuizen, Den Boer en Verhoeven over de paspoorthandel op Malta van 27 november 2019 heb ik in antwoord 24 aangegeven dat het kabinet wil bezien of via het aanpassen van de Nederlandse regeling deze meer potentie kan krijgen. Mocht na één jaar blijken dat de regeling deze potentie niet heeft, dan wordt zij afgeschaft.

Vraag 10

Ondanks dat het aan individuele lidstaten is, zijn er gronden op basis waarvan een inbreukprocedure gestart kan worden?

Antwoord 10

Ik verwijs u naar het antwoord op vraag 7.

---

⁴ Aangangsel van de Handelingen, vergaderjaar 2019–2020, nr. 867